

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

СИЛАБУС «ФІЛОСОФІЯ ТЕХНІКИ»

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код та назва спеціальності та спеціалізації (за наявності)	03 — гуманітарні науки 033 філософія,
Назва освітньої програми	Філософія
Освітній ступінь	Третій (освітньо-науковий)
Обсяг дисципліни (кредитів ЄКТС)	3 кредити ЄКТС /90 годин
Терміни вивчення дисципліни	2 семестр
Назва кафедри, яка викладає дисципліну, аббревіатурне позначення	Міжнародної економіки і соціально-гуманітарних дисциплін (МЕСГД). Філософії та українознавства.
Мова викладання	українська
Лектор (викладач(і))	 к.філос.н., доцент Бескаравайний Станіслав Сергійович s.s.beskaravainyi@ust.edu.ua 2beskarss78@gmail.com https://lider.ust.edu.ua/my/courses.php р-к т Н а у к и (Г а г а р і н а), 2., к і м н . 483, т е л . +38 (050) 1033023
Передумови вивчення дисципліни	Необхідний мінімум знань та компетенцій, які необхідні для засвоєння цього курсу здобувається під час вивчення дисциплін: філософія науки.
Мета навчальної дисципліни	Метою дисципліни є формування у аспірантів системи ґрунтовних знань та навичок щодо проблем і методів аналізу, розроблення та реалізації концепцій розвитку складних технічних систем, оцінки соціально-економічних наслідків технічного прогресу та їх практичної діяльності за фахом.
Очікувані результати навчання	Навчальна дисципліна забезпечує спільно з іншими освітніми компонентами набуття таких передбачених освітньою програмою компетентностей: Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність працювати в міжнародному контексті. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

	Здатність розв'язувати комплексні проблеми філософії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері філософії, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Оскільки навчальна дисципліна є вибірковою для аспірантів, її вивчення не передбачає досягнення визначених освітньою програмою програмних результатів навчання.
Зміст дисципліни	Лекції — 24 год., семінари — 12, в тому числі: підготовка до навчальних занять та самостійна робота — 42 год. Тематика дисципліни: Лекції: Завдання філософії техніки: робота з кризою, надсистема для ТРВЗ та інших теорій Історія філософії техніки: органопроекція, утилітаризм, технофобія, технооптимізм, техніка, як система, що володіє власними векторами розвитку, власним буттям. Поняття техніки – його формулювання. Принцип буття техніки – визначення майбутнього. Стихійна, біологічна та технічна ступені розвитку систем. Глобальний еволюціонізм. Два ідеали техніки (межі економії та межі технічної революції). Лін-інженерія, фет-інженерія, хаос-інженерія, сім-інженерія. Парадигми техніки: загальні та галузеві. Проблема законів розвитку техніки. S-образна крива вдосконалення. Зовнішні межі розвитку систем як інструмент прогнозування. Основні методи прогнозування розвитку техніки. Суб'єкт та об'єкт прогнозування. Інерція уявлень про техніку. Приклади невдалих прогнозів та їх аналіз. Техніка періодів технологічної революції та технологічної кризи. Сутність ерзаців як технологічного прийому. Технологічні катастрофи, їх види (по теорії хаосу та провал до біологічно-стихійного рівня системи). Війна як катастрофа, що планується, її амбівалентний технічний зміст. Мегапроект та технологічна хвиля: різниця, сутність керування. Філософія індустріального суспільства та мегапроекти. Простір та час технічного, та їх взаємодія з простором та часом соціального. Інженер: спеціаліст, творець, співробітник. Сучасні галузеві технологічні революції. Біотехнологічна революція. Енергетична революція - обмеження. Проблеми транспортної революції Революційний розвиток штучного інтелекту та його наслідки. Передумови становлення загального ШІ – розвиток протосуб'єктів різних рівнів. Техногенний зміст сучасної кризи цивілізації. Криза цілісності людства та потенційні зміни у людстві.
Контрольні заходи та критерії оцінювання	Семестрова оцінка студента формується як середнє арифметичне оцінок розділів (PO1, PO2, PO3, PO4) з округленням до цілого числа з подальшим переведенням до 100-бальної шкали за визначеною методикою. Семестрова оцінка (С) обчислюється за умови наявності

	позитивних (не нижче за 4 бали) оцінок з усіх розділів дисципліни. Необхідною умовою отримання позитивної семестрової оцінки з дисципліни за заочною формою навчання є виконання модульної контрольної роботи. Підсумкова оцінка (П) аспіранта з навчальної дисципліни дорівнює семестровій оцінці.
Політика викладання	Аспіранти, які під час будь-якого методу оцінювання порушують принципи академічної доброчесності - несуть відповідальність.
Засоби навчання	Навчальний процес потребує використання наступних засобів навчання: персональний комп'ютер спеціальне програмне забезпечення для підтримки дистанційного навчання.
Навчально-методичне забезпечення	Рекомендована література: 1. В. Лук'янець Філософія техніки // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. — Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002. — С. 682. — 742 с. — 1000 екз. — ББК 87я2. — ISBN 966-531-128-X. 2. Городиська О. М. Філософія техніки між XX і XXI століттями як відповідь на виклики війни і виходу до нової цивілізації / Ольга Миколаївна Городиська, Віктор Іванович Міщенко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Теорія культури і філософія науки – Харків : [б. в.], 2022. – Вип. 66. – С. 44-52. 3. Семенюк Е. Філософія сучасної науки і техніки : підручник / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. – Вид. 3-тє, випр. та допов. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 364 с. 4. Adams, Rachel, 2021, «Can artificial intelligence be decolonized?», <i>Interdisciplinary Science Reviews</i>, 46(1–2): 176–197. doi: 10.1080/03080188.2020.1840225 5. Davis, Michael, 1998, <i>Thinking Like an Engineer: Studies in the Ethics of a Profession</i>, New York and Oxford: Oxford University Press. 6. Kaplan, David M. (ed.), 2004 [2009], <i>Readings in the Philosophy of Technology</i>, Lanham, MD and Oxford: Rowman and Littlefield, first edition 2004, second revised edition 2009. 7. Skolimowski, Henryk, 1966, “The Structure of Thinking in Technology”, <i>Technology and Culture</i>, 7(3): 371–383. doi:10.2307/3101935 8. Zandvoort, H., 2000, “Codes of Conduct, the Law, and Technological Design and Development”, in <i>The Empirical Turn in the Philosophy of Technology</i>, edited by Peter Kroes and Anthonie Meijers, Amsterdam: JAI/Elsevier, pp. 193–205. Допоміжна література 1. Akrich, Madeleine, 1992, “The Description of Technical Objects”, in Bijker and Law (eds) 1992: 205–224. 2. Kapp E. (2018) <i>Elements of a Philosophy of Technology On the Evolutionary History of Culture</i>. Translated by Lauren K. Wolfe ISBN: 9781517902261 336p. 3. Winner, L. (1977), <i>Autonomous Technology: Technics-Out-of-Control As a Theme in Political Thought</i>, Cambridge, Mass: Massachusetts Institute of Technology Press.

